

УДК 316.614.4**ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ НА СУЧАСНУ
ОСВІТУ**

Прохоренко Т. Г., к.с.н., доцент
t.g.prokhorenko@gmail.com

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Цивілізаційні зміни, що відбуваються в сучасному світі, характеризуються високим динамізмом і всезагальним характером. На розвиток людини і суспільства сьогодні впливають дві надзвичайно важливі тенденції: глобалізація та перехід до науково-інформаційних технологій. У зв'язку з розвитком інформаційних і телекомунікаційних технологій, появою Інтернету в світі поглибився процес глобалізації як всесвітньої економічної, політичної і культурної інтеграції. Різномасштабні та різноспрямовані інтеграційні процеси, що охопили практично всі сфери, призводять до стирання територіальних та соціально-психологічних кордонів життєдіяльності людини.

В наш час інформаційна гегемонія стає визначальним фактором суспільства. Сама ж інформація стала продуктивним соціальним ресурсом, який забезпечує ефективність інтелектуальної діяльності людини. Це дає можливість повніше використовувати інтелектуальний потенціал як окремих індивідів, спільнот, так і людства в цілому. Створюються сприятливі умови для інтеграції інформаційних технологій у розвиток науки, виробництва. Стає очевидним, що інформатизація збільшує ступінь інтелектуалізації трудової діяльності, підвищує рівень інформаційного обслуговування, робить доступною будь-яку інформацію.

Розвиток інформаційного суспільства стає важливим зовнішнім фактором, що впливає на формування моделі професійного потенціалу фахівця. Сьогодні необхідною умовою будь-якої професійної діяльності стають вміння та навички володіння засобами створення, обробки та збереження інформації. Професійно-комп'ютерні компетентності стають суттєвою складовою професійного потенціалу фахівця, неймовірно розширюючи можливості для професійної творчості.

Під впливом глобалізації та інформатизації змінюється образ сучасної людини, який асоціюється з образом індивіда, спроможного вибудувувати свою життєдіяльність. Сучасна людина повинна мати внутрішню гнучкість, різноманітні інтереси, розуміти цінність самовдосконалення. Це посилює вимоги як до сучасного висококваліфікованого фахівця, так і до освіти, яка трансформується, набуваючи нових рис і форм. Напрямки трансформацій торкаються всіх рівнів та напрямків організаційно-управлінської структури освіти, цілей та змісту педагогічної діяльності, методів та технологій навчання, джерел та механізмів фінансування, умов та форм міжнародного співробітництва тощо.

Все це проявляється в ряді тенденцій:

По-перше, в умовах глобалізації посилюються інтеграційні процеси між національними освітніми системами, що призводить до формування єдиного освітнього простору. Форми прояву цього достатньо різноманітні: уніфікація освітніх стандартів і програм, укладення угод про співпрацю між університетами, запровадження практик зарубіжного стажування, створення глобальних освітніх мереж провідними освітніми закладами, вироблення міждержавних норм працевлаштування молоді та фахівців, надання грантів та стипендій талановитим студентам та багато інших.

За таких умов підвищується роль транснаціональних інститутів та організацій щодо залучення перспективних молодих людей до процесу професійної підготовки та працевлаштування, що значно розширює можливості подальшого їх професійного розвитку та самореалізації. Все це інтенсифікує інтелектуальну міграцію студентів та молодих спеціалістів.

По-друге, сучасна освіта стає суттєвим фактором, що забезпечує конкурентоспроможність не лише окремих виробників, але в цілому і національних економік. Очевидно, що за таких умов освіта стає важливим, стратегічним ресурсом розвитку національних економік, забезпечуючи їх конкурентоспроможність на міжнародному рівні. Тому сучасної освіта повинна йти в ногу з часом, бути більш відкритою до змін, гнучкою та інноваційною.

По-третє, сучасні тенденції розвитку суспільства актуалізують проблеми професійного розвитку спеціалістів, а саме формування творчого потенціалу та креативності, що сприяє не тільки зростанню їх конкурентоздатності на ринку праці, але стає важливою умовою професійної успішності. Справа в тому, що сучасний світ швидко

змінюється, відбуваються безпрецедентні в історії людства науково-технічні та соціальні зміни. Теоретики постіндустріального та інформаційного суспільства (Е. Тоффлер, Й. Масуда, Ж. Фурастьє, М. Кастельс та ін.) стверджували, що в ньому будуть затребувані інтелектуали, творці та креативно-орієнтовані спеціалісти, які здатні не тільки створювати неповторний продукт, оптимізувати робочий процес, але й усвідомлювати сутність своєї діяльності, передбачати наслідки впровадження власних рішень та дій. Можна передбачити, що ці тенденції будуть тільки посилюватися у майбутньому.

Не менш значущими якостями для сучасного фахівця стає висока інтелектуальна та професійна мобільність, уміння оперативно орієнтуватися в професійному середовищі, що динамічно трансформується, приймати кваліфіковані рішення, адекватні швидко змінній ситуації. Спеціалісти сьогодні повинні інтенсивніше оволодівати новими навичкам та уміннями, краще адаптуватися до невизначеного середовища.

Професійна мобільність – це один із видів соціальної мобільності, який визначається не лише здатністю особистості змінювати свою професію, місце чи напрямок діяльності, але й умінням приймати самостійні та нестандартні рішення. Ці процеси характеризують здатність особистості фахівця швидко освоювати нове освітнє, професійне, соціальне і національне середовище і спрямовані на підвищення рівня його професіоналізму.

У процесі переміщення індивідів між групами професійної структури суспільства, соціальні суб'єкти повністю або частково змінюють свій професійний статус, тому важливою характеристикою стає здібність спеціаліста швидко пристосовуватися до умов і змісту професійної діяльності, до нових обставин, уміння відстежувати і правильно оцінювати стан довколишнього простору, самостійно орієнтуватися в професійному світі. Все це неможливо без наявності прагнень до постійного навчання. Здібність до безперервного вдосконалення професійної підготовки дозволяє таким фахівцям самовдосконалюватися протягом всього життя і складається з таких компонентів, як прагнення до самопізнання, самовизначення, саморозвитку, що є свідченням наявної індивідуальної вмотивованості і цілеспрямованості до певного виду діяльності.

Таким чином, глобалізація та інформатизація привели до кардинальних трансформацій в сучасній освіті, зробили її визначальним фактором суспільного прогресу.